

Täysistunto

Torstai 11.4.2024 klo 15.59—18.39

2.5. Suullinen kysymys eläkeläisten työnteon verottamisesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 65/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.38 **Harry Harkimo liik:** Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Suomessa on tällä hetkellä työvoimapula, ja me tiedämme esimerkiksi, että sote-alalla on iso työvoimapula ja tulevaisuudessa tulee työvoimapula vielä olemaan valtava. Eläkeläisiä meillä on paljon. Ja eläkeläiset, kun he menevät töihin, joutuvat maksamaan veroa siitä, mitä he tienaaavat, eli heidän ei kannata mennä töihin, koska se veroprosentti nousee.

Voisitteko, ministeri Purra, ajatella, että eläkeläiset voisivat mennä töihin ja saada verovapaita tuloja, jotta me saisimme heidät töihin? Rahat menevät kuitenkin kulutukseen, arvonlisäveroon ja moneen muuhun asiaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.38 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä hyvässä kysymyksessä nähdään nyt, että eläkeläiset eivät tosiaankaan ole yksi kokonaisuus, vaan mukana on esimerkiksi paljon sellaisia ihmisiä, joilla löytyisi vielä työhaluja ja työkykyä. Ja erityisen tärkeää tämä on tietenkin sellaisilla aloilla, vaikkapa varhaiskasvatus- tai sote-alalla, joilla sitä tarvetta todellakin on.

Tähänhän, hyvä edustaja, hallitusohjelma onkin jo puuttunut, ja meillä on nimenomaan tähän kannustinelementtejä, jotka pyrkivät helpottamaan sitä, että eläkeläinen voi ottaa työtä vastaan ja siitä jäisi käteen enemmän. Olen tismalleen samaa mieltä siitä, että tämä on nimenomaan se kannustava suunta, joka meidän pitää entistä tarkemmin tulla huomioimaan tulevana vuosina, koska meillä on monella alalla työvoimapula, ja toisaalta eläkeläisten joukossa on paljon ihmisiä, jotka mielellään työskentelisivät, menisivät vielä tekemään työtunteja, mikäli se olisi taloudellisesti kannattavaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.39 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on suurista puheistaan huolimatta sivuuttanut monia vaikuttavia työllisyystoimia. On varsin surullista, että tässä tilanteessa hallitus kaavailee mediapuheiden ja -tietojen mukaan lykkäävänsä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2024 vp

terapiatakuuta ja leikkaavansa koulutuksesta. Siis nuortenko pitää tätä taakkaa jälleen kantaa? [Ben Zyskowiczin välihuuto]

Lisäksi pöydällä on iso kasa työllisyyttä heikentäviä toimia. Nuivan maahanmuuttopolitiikan todennäköisiä kielteisiä vaikutuksia ei ole ilmeisesti edes arvioitu. Ketkä ikäihmissämme hoitavat jatkossa? Yksi heikko ja vahingollinen linja on heittää ihmisiä ulos maasta kolmen kuukauden tai kuuden kuukauden kuluessa. Monet rekrytointiprosessitkin kestävät pidempään.

Jos ette kuuntele meitä oppositiossa, niin kuunnelkaa edes yrityksiä. He esittävät vakavan huolen siitä, miten tämä esitys vaikuttaa Suomen vetovoimaan. Kysyn siis hallitukselta: aiotteko edes näitä maahanmuuttoon liittyviä toimia peruuttaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.41 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, onko kysyjä katsonut tilastoja sen suhteen, kuinka paljon Suomeen tällä hetkellä tulee ulkomaalaisia — nimittäin kun me olemme huippulukemissa. Ja jos katsotaan sitä, mistä nämä tulijat koostuvat, niin valitettavasti meidän EU:n sisäinen muuttoliike on huomattavasti vähentynyt. Suomeen tulee huomattavasti paljon vähemmän EU-maiden kansalaisia töihin kuin esimerkiksi meidän naapurimaihimme. Toisaalta myös erityisasiantuntijoiden määrä on vähentynyt. Me emme pysty selvästikään kilpailemaan näistä huippuosajista, minkä itse kyllä ymmärrän esimerkiksi siksi, että meidän palkkatasomme ja veropolitiikkamme eivät ole suuresti kilpailukykyisiä. Suurin osa tulijoista sijoittuu alemman osaamistason ja alemman palkkatason työtehtäviin, joissa on paljon tärkeitä työtehtäviä myös, mutta me pyrimme nimenomaan tekemään sellaista maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikkaa, että se olisi tämän kokonaisen järjestelmän kannalta järkevää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

16.42 **Jussi Saramo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Purra puhuu ahkeruudesta, mutta jos ajatellaan, että meillä on vaikka sukuyhtiö, niin jokainen perinnöllä elävä perijä maksaa 150 000:n vuosituloista vähän reilu 10 000 euroa veroja. Jos ajatellaan, että joku pystyisi samanlaisen summan työllään, ahkeruudella saamaan kasaan, niin siitä menisi 70 000, melkein puolet siitä, eli kyllä nyt vähän ihmettelen, miten te siirsitte tässä maalia.

Arvoisa puhemies! Oikeistohallituksen mukaan ei ole vaihtoehtoja. Te leikkaatte pientuloisilta työntekijöiltä, sairailta, vammaisilta, lapsilta ja nyt ilmeisesti haluatte leikata myös eläkeläisiltä ja nostaa ruuan hintaa, jos ministerin puheenvuoroja julkisuudessa katsoo. Mutta kun teillä on ollut lisää rahaa esimerkiksi sijoittajille, kaikkein suurituloisimmille, tappiollisen turkistuotannon tekohengittämiseen, muihin yritystukiin, [Eveliina Heinäluoman välihuuto] niin nyt kysyn teiltä, kun sanotte, että kaikki perataan, ja pyydätte vaihtoehtoja: aiotteko te, valtiovarainministeri Purra, esittää osinkoverotukseen niitä muutoksia, joita kaikki asiantuntijat, teidän omat virkamiehenne esittävät, [Puhemies koputtaa] ja aiotteko te perata myös yritystukia, [Puhemies koputtaa] jotka menevät suoraan osinkoihin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2024 vp

16.43 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin pitää korjata sellainen seikka, että hallitus ei lähesty kehysrihtiä sillä tavalla, että minä teen sinne esityksiä, joista sitten suoraan neuvotellaan, vaan hallitus koostuu neljästä puolueesta ja me ihan keskenämme neuvottelemme. Me emme ole läheskään kaikista asioista samaa mieltä. Meillä on hyvä hallitusohjelma, jonka takana me kaikki seisomme.

Ei ole yllättävää, että te ajatte tätä veromuutosta. Ainoastaan ihmettelen sitä, että viime kaudella, kun te olitte hallituksessa, ette sitten kuitenkaan saaneet sitä läpi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!]

Mutta se ei ole hallitusohjelmassa, eikä meillä ole tavoitteita tähän puuttua. [Pia Viitanen välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Guzenina, olkaa hyvä.

16.44 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan tämä aika ylimielistä. Ensin valtiovarainministeri tekee avauksen julkisuuteen, toteaa, että eläkkeistä voi leikata. Sen jälkeen, kun eläkeläiset huolestuvat tästä, te käytätte termiä ”vaikerrusta”, että tällaista vaikerrusta te olette ennenkin kuulleet. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Kyllä me elämme nyt aikoja — oi aikoja ja tapoja. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Ikääntyneiden elämisen kustannukset ovat kasvaneet, se on tosiasia, ja hallituksen toimet ovat tähän olleet hyvin vahvasti syyllisiä. Tämä on sellainen ikäryhmä, joka ei pysty kompensoimaan niitä leikkauksia, joita te olette tehneet ja aiotte tehdä lisää. Esimerkiksi sähkölaskujen maksaminen, se on monelle eläkeläiselle haaste.

Tällainen pelottelu ei herätä luottamusta politiikan tekoon. Toivottavasti kuuntelette edes eläkeläisjärjestöjä, jotka kertovat teille, mitä tällainen eläkkeiden leikkaus tarkoittaisi. [Mauri Peltokangas: Ettehan te edes tiedä, mitä tiistaina tulee! — Hälinää — Puhemies koputtaa] Tämä on lainaus: ”Kansan- ja takuueläkkeiden leikkaus vähentäisi valtion menoja mutta kostahtaisi eläkeläisköyhyytenä ja lisääntyneinä sosiaalimenojen, toimeentulotuen ja sairastamisen menoina”. Haluatteko te tänne Ranskan-mallin, jossa kerjätään kadulla, [Puhemies koputtaa] eläkeläiset kerjäävät kadulla, että voivat maksaa sähkölaskunsa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, aika on nyt kulunut. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.45 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aika monta kertaa viitannut niihin pieniin eläkkeisiin ja kertonut, että en näe järkeväksi kohdistaa niihin toimia. Sen sijaan te nytkin viittasitte kansan- ja takuueläkkeisiin. [Pia Viitanen: Entäs ne pienet työeläkkeet! — Mikko Savola: Kertokaa sitten, mitä aiotte tehdä!] Ja mitä tulee sitten tähän ”vaikertamiseen”, niin taisin viitata omaan vaikerrukseeni, jolla reagoidaan siihen, mitä te esitätte. Nämä asiat ovat riittävän vaikeita ja hankalia — kuten olen tälläkin kyselytunnilla pyrkinyt korostamaan — ilman sitä, että te vielä vääristelette asioita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

16.46 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taloudessa on kysymys paljon myös luottamuksesta. Pelkään itse, että tämä julkinen eläkkeitten leikkauskes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2024 vp

kustelu on omiaan rapauttamaan eläkeläisten luottamusta taloudelliseen tulevaisuuteen. Ja se heijastuu myös siihen, että nekään, joilla olisi varaa, eivät uskalla kuluttaa, ja se on omiaan syventämään meidän talouden syöksykierrettä alaspäin.

Julkinen taloushan koostuu kuntataloudesta, joka on ollut kohtuullisessa kunnossa mutta heikkenemässä, valtiontaloudesta, joka on nyt vapaassa pudotuksessa alaspäin, ja sitten eläkejärjestelmästä, joka on kohtuullisen kestäväällä tavalla hyvässä kunnossa. Kun siihen tehdään niitä ministeri Grahn-Laasosen mainitsemia korjauksia, meillä on vuosikymmeneksi kestävä eläkejärjestelmä.

Arvoisa puhemies! Minun kysymykseni onkin valtiovarainministeri Purralle: Kun meillä on olemassa tällä julkisella sektorilla yksi osuus, joka on kestäväällä pohjalla, niin kannattaako meidän lähteä rikkomaan sitä? Voitaisiinko sopia, että ei pilata kaikkea vaan yhdessä ponnistellaan sen eteen, että saadaan [Puhemies koputtaa] se, mikä on rikki, eli valtiontalous kuntoon, ja sovitaan yhdessä, että ei [Puhemies koputtaa] kosketa siihen osuuteen, eli eläkejärjestelmään, joka meillä on kunnossa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.47 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus ei todellakaan riko näitä järjestelmiä. Päinvastoin me pyrimme korjaamaan sitä järjestelmää, joka meillä tällä hetkellä on rikki.

Hallitusohjelmassa on kirjaukset eläkejärjestelmän tulevaisuudelle eli pitkän aikavälin kestävyyslisämisestä. Ja kuten täällä on kerrottu, niin työryhmät työskentelevät tälläkin hetkellä sekä kaksi- että kolmikantaisesti. Meidän toimet eli se, mitä me tulemme pohdimaan kehysriiheessä ja minkälaisia toimia me siellä päätämme, on erillinen prosessi. Emme ole tekemässä mitään radikaalia mihinkään järjestelmän osiin niin, että me hajottaisimme yhtään mitään. Päinvastoin, me teemme näitä toimia, että tämä kokonaisuus olisi kunnossa.

Ja aivan oikein kuvasitte eri sektorien välisiä eroja. Me tarkastelemme, totta kai, koko julkista taloutta, se on oleellista esimerkiksi julkisen talouden alijäämän kokonaisuuden suhteen. Toisaalta me tarkastelemme sitä valtion budjettitaloutta. Yhtä lailla me tiedämme, mitä haasteita on kuntasektorilla ja erityisesti hyvinvointialueilla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.48 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ajankuva Suomesta 2024 on se, etteivät meidän maamme eläkkeensaajat elä mitenkään leveästi, vaan valtaosa eläkkeensaajista sinnittelee jo nyt arjessaan pienillä tuloilla ja joutuu tekemään valintoja ruoan ja lääkkeiden välillä. Ja nyt, kun hallitus on valmistautumassa kehysriiheen, näihin miljardien suursäästöihin, niin eläkkeensaajat miettivät: ”Mikä minun osani tässä on? Joutuvatko eläkkeensaajat nyt taakankantajiksi?” Ja syynä ovat, ministeri Purra, teidän puheenne. [Sheikki Laakso: Tiistaina selviää!] Te olette sanonut, että näihin kehysriihen tavoitteisiin ei päästä ilman, että eläkkeisiin puututaan. Ja kun teillä ainoa työkalu ovat saksat, niin jälki on leikkauksia. [Jenna Simula: Vastustatteko avointa keskustelua?] Ja tässä tuntuu nyt takki kääntyneen. Vielä syksyllä ministeri Grahn-Laasonen ihmetteli puheita eläkkeisiin kajoamisesta, ryhmäpuheenjohtaja Mäkelä piti sitä erikoisena, mutta nyt näyttää siltä, että Purra on leikkaamassa eläkkeitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2024 vp

Ministeri Purra, oletteko te esittänyt eläkkeiden leikkauksia? Aiotteko te esittää eläkkeiden leikkauksia? Aiotteko te suojata pienet työeläkkeet?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.50 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän juuri viittasin aiemmassa vastauksessani, kun kuvasin, että Suomessa on ollut myös hallituksia — ja on sellaisia puolueita — jotka eivät ole valmiita tekemään lisää vaikeita toimia, kun tilanne muuttuu. Ja epäilemättä te haluatte puhua, että me käännämme takkia. Me taas pidämme kiinni hallitusohjelman kirjauksesta, [Mikko Savola: Oli eri puheet ennen vaaleja!] jossa kerrotaan, että mikäli tilanne muuttuu ja näyttää siltä, että me emme pääse näihin tavoitteisiin, joilla me haluamme huolehtia siitä, että meillä on tulevaisuudessakin hyvinvointijärjestelmä, niin me olemme valmiita tekemään lisätoimia, ja tähän me olemme todellakin sitoutuneita.

Sitten tämä, mitä sanotte eläkkeiden koosta ja eläkkeensaajista Suomessa, on aivan totta. Mediaanieläke taitaa olla siellä 1 800 euron kieppeillä tällä hetkellä. Hyvin suurella osalla eläke on pieni, erityisesti naisilla. Samaan aikaan, kyllä, meillä on myös paremmin toimeentulevia eläkeläisiä, jotka esimerkiksi haluavat käydä työssä edelleen, tehdä työtunteja, matkustella ja joilla on merkittävää varallisuutta. Myös varallisuus on tässä maassa nimenomaan korostunut sinne ikäluokkiin, joissa puhutaan eläkeläisistä. [Tytti Tuppurainen: Ei tullut vastausta! — Antti Lindtman: Ei tullut vastausta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aihepiiriin liittyen. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

16.51 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällähän perättiin vastausta teidän antamiinne lausuntoihin, että eläkkeistä tultaisiin leikkaamaan, ja sen takia eduskunta tässä teiltä näitä asioita kysyy.

Tällä hetkellä myös valmistellaan kolmikantaisia eläkeneuvotteluja. Niissä haetaan muun muassa parempia sijoitustuottoja ja eläkejärjestelmän kestävyys vahvistamista ja katsotaan tulevia vuosikymmeniä. Nyt näiden neuvotteluiden onnistuminenhan olisi kaikin tärkeitä meille kaikille suomalaisille, joten eikö nyt tässä valossa olisi tärkeää viheltää tämä eläkeläiskeskustelu poikki ja tämä leikkauskeskustelu poikki ja kertoa, että te ette tule eläkkeistä leikkaamaan ettekä korota eläkeläisten verotusta? Tämä toisi työrauhan meillä oleville eläkeneuvotteluille ja varmistaisi sen, että olisi myös löydettävissä ratkaisuja, [Jenna Simula: Miksette anna hallitukselle työrauhaa?] jotka vahvistavat eläkejärjestelmän kestävyttä, kun ikärakenne muuttuu, kun eliniät pitenevät. Voisitteko te tehdä ja luvata tämän? [Sheikki Laakson välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.52 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus valmistelee vastuullista kokonaisuutta kehysriihestä ensi viikon alusta ja tulee tekemään toimia, joilla saamme lisättyä luottamusta Suomen hyvinvointiyhteiskunnan huomiseen ja siihen, että meillä on turvaverkot tulevaisuudessakin. Myöskin rakennamme eläkejärjestelmää kestäväälle pohjalle yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2024 vp

tässä mainitussa työryhmässä, joka istuu ensi tammikuun loppuun saakka. Hallitusohjelmassa on määritelty tälle työlle lähtökohdat, ja niihin työmarkkinaosapuolet ovat hyvin sitoutuneet. Toivomme, että tämä työ tuottaa ratkaisun, joka vakauttaa noin miljardilla eurolla tätä eläkejärjestelmää, ja lisäksi toivomme löytyvän myös sellaisia sääntöpohjaisia vakauttajia, jotka huolehtisivat automaatin lailla tulevaisuudessakin eläkejärjestelmän kestävydestä, kun olosuhteet muuttuvat, niin kuin kuvasin, että viime aikoina eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyyttä on haastanut syntyvyyden lasku. Toivon, totta kai, että tämä työ tulee tuottamaan hyvän tuloksen. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus on sitoutunut tekemään nämä päätökset joka tapauksessa, [Puhemies koputtaa] koska me olemme viime kädessä vastuussa siitä, että suomalainen hyvinvointiyhteiskunta kestää.

Kysymyksen käsittely päättyi.